

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของนายธานีศ เกศวพิทักษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๔๘

วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง
พรรครวมพลังไทย ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรครวมพลังไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรครวมพลังไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเกษตรกรแรงงานไทย เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๘ มีคณะกรรมการบริหารพรรคจำนวน ๕ คน โดยมีนายวรพงศ์ กลั่นสุภา เป็นหัวหน้าพรรค และนายวรากร สุวรรณยานนท์ เป็นเลขาธิการพรรค ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่องตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคเกษตรกรแรงงานไทย พ.ศ. ๒๕๔๘ ในรายการชื่อพรรคเป็นพรรครวมพลังไทย เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ และพรรครวมพลังไทย จะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกที่มีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๘ อันเป็นวันครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรครวมพลังไทย ตามพระบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕

ปรากฏว่าเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๔๕ พรรครวมพลังไทยได้แจ้งการจัดตั้งสาขา พรรครวมพลังไทย จำนวน ๔ สาขา ดังนี้

๑. สาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐ หมู่ที่ ๖ ตำบลบางนาง อำเภอบางทอง จังหวัดชลบุรี เลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๗ คน

๒. สาขาพรรค ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๘ หมู่ที่ ๕ ตำบลคลองเคียน อำเภอดงตาล จังหวัดมุกดาหาร เลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

๓. สาขาพรรค ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓ หมู่ที่ ๓ ตำบลนครไทย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก เลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

๔. สาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๕๒ ถนนเลย - เชียงคาน ตำบลกุดป่อง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรครวมพลังไทย ลำดับที่ ๑ ลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ และไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรครวมพลังไทย ลำดับที่ ๔ เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงและสอบสวนผู้ได้รับเลือกเป็น คณะกรรมการสาขาพรรคและผู้ที่มีชื่อเป็นผู้ที่เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรครวมพลังไทย ลำดับที่ ๔ ปรากฏผลดังนี้

(๑) นางประภาพร รัตนเสน ผู้ได้รับเลือกเป็นรองประธานสาขาพรรค ได้ให้ถ้อยคำว่า นายรัชชัย เทียมทัน ประธานสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ได้มาพบที่บ้านและให้รวบรวมรายชื่อชาวบ้าน เพื่อเป็นสมาชิกพรรค ต่อมานายรัชชัย เทียมทัน ได้มารับรายชื่อพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ของชาวบ้านไป โดยนางประภาพร รัตนเสนและชาวบ้านมิได้กรอกใบสมัครเพื่อเข้าเป็นสมาชิก แต่อย่างใด และไม่ได้เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดตั้งสาขาพรรครวมพลังไทยตามวัน เวลา และสถานที่ที่ระบุไว้ในรายงานการประชุม ลายมือชื่อที่ปรากฏในรายงานการประชุมไม่ใช่ลายมือชื่อของตน พร้อมทั้งไม่ทราบว่าตนได้รับเลือกให้เป็นรองประธานสาขาพรรค

(๒) นายบุญชู โสมาศรี ผู้ได้รับเลือกเป็นเลขานุการสาขาพรรค นายมาวิน กุลสิม ผู้ได้รับเลือกเป็นรองเลขานุการสาขาพรรค นางยุพิน ศรีวัดทานัง ผู้ได้รับเลือกเป็นเหรัญญิกสาขาพรรค นางสาวอรลภัส สายญาติ ผู้ได้รับเลือกเป็นโฆษกสาขาพรรค นางสลิด ศรีหนารด ผู้ได้รับเลือกเป็น กรรมการสาขาพรรค นางอุบล แก้วคำ ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการสาขาพรรค นายปรีชา จัมภวัชค์

ผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการสาขาพรรค ทุกคนได้ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้สมัครและไม่ได้กรอกใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรครวมพลังไทย ไม่ได้เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดตั้งสาขาพรรครวมพลังไทยตามวัน เวลา และสถานที่ที่ระบุไว้ในรายงานการประชุม และลายมือชื่อที่ปรากฏในรายงานการประชุมไม่ใช่ลายมือชื่อของตน พร้อมทั้งไม่ทราบว่าตนได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในคณะกรรมการสาขาพรรค

(๓) สอบสวนผู้ที่มีชื่อเป็นผู้ที่เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรครวมพลังไทย ลำดับที่ ๔ จำนวน ๑๕ คน ได้แก่ นายแก้ว โสมาศรี นายไพฑูรย์ สร้อยจินดา นายเพ็ญ กุลสิม นางสาวกนิษฐากำมุงคุณ นายพิบูลย์ สร้อยจินดา นางสาวกรรณิกา รัตนเสน นางสุดใจ โสกันทัต นางกนกวรรณ สร้อยจินดา นายณัฐวุฒิ รัตนเสน นายเพชร โสมาศรี นายไทย โสมาศรี นางเทียมจันทร์ สร้อยจินดา นางรังสิณี กุลสิม นายบุญเลิศ กุลสิม และนางแม่นมาศ รัตนเสน ทุกคนได้ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรครวมพลังไทย ไม่ได้เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดตั้งสาขาพรรครวมพลังไทยตามวัน เวลา และสถานที่ที่ระบุไว้ในรายงานการประชุม และลายมือชื่อที่ปรากฏในรายงานการประชุมไม่ใช่ลายมือชื่อของตน

ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีมติให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อให้ยุบพรรครวมพลังไทยตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙

ตุลาการรัฐธรรมนูญประจำคดีมีคำสั่งให้รับคำร้องของผู้ร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามข้อกำหนดคณะกรรมการรัฐธรรมนูญว่าด้วยองค์คณะในการพิจารณาพิพากษา วิธีพิจารณา และการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๑๘ พร้อมทั้งมีคำสั่งให้แจ้งผู้ร้องทราบ และส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้อง เพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับสำเนาคำร้อง

พรรครวมพลังไทย โดยนายบรรพตส์ กลั่นสุภา หัวหน้าพรรค ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๙ และสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้รับหนังสือในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๙ ภายในระยะเวลาที่ตุลาการรัฐธรรมนูญประจำคดีกำหนด สรุปได้ว่า

(๑) เนื่องจากเอกสารในพรรครวมพลังไทยมีเป็นจำนวนมาก บางฉบับผู้ถูกร้องก็ยังไม่เคยเห็นมาก่อน บางฉบับผู้ถูกร้องก็ทำการตรวจสอบไม่ละเอียดถี่ถ้วน จึงเกิดข้อผิดพลาดมากมาย

(๒) ในเรื่องที่ถูกกล่าวหา ผู้ถูกร้องไม่ได้มีส่วนรู้เห็นหรือมีเจตนาในการกระทำความผิด ผู้ถูกร้องไม่เคยรู้จักกับนายวิชชัย เทียมทัน ประธานสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ผู้ถูกร้องไม่เคยรู้จักกับนางประภาพร รัตนเสน นายบุญชู โสมาศรี นายมาวิน กุลสิม นางยุพิน ศรีวัดทานัง นางสาวอรลัททร สายญาติ นางสลิด ศรีหนารถ นางอุบล แก้วคำ นายปรีชา จัมภวังค์ และผู้ถูกร้องไม่ได้เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดตั้งสาขาพรรครวมพลังไทย ลำดับที่ ๔ แต่อย่างใด เอกสารหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๔๕ เลขรับที่ ๓๑๑๗๒ และเอกสารบัญชีรายชื่อคณะกรรมการสาขาพรรคเกษตรแรงงานไทย ลำดับที่ ๔ (แบบ ท.พ. ๓) หน้า ๑ และหน้า ๒ ไม่ใช่ลายมือและลายมือชื่อของผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องไม่เคยเห็น ไม่ทราบและไม่รับรอง ส่วนเอกสารหนังสือเรื่องจัดตั้งสาขาพรรค ฉบับลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ ออกโดยนายวรากร สุวรรณยานนท์ เลขานุการพรรค ผู้ถูกร้องไม่เคยเห็นไม่ทราบและไม่รับรอง

(๓) พรรครวมพลังไทยมีคณะกรรมการบริหารพรรคหลายคน การดำเนินการส่วนใหญ่จะมี นายวรากร สุวรรณยานนท์ เลขานุการพรรค และนายภาณุศักดิ์ ประภาพร ผู้อำนวยการพรรค เป็นผู้ดำเนินการธุรกรรมทั้งสิ้น ผู้ถูกร้องมีอาชีพทนายความ เป็นเจ้าของสำนักงานทนายความวรพงศ์และเพื่อน และสำนักงานทนายความสันติธรรม จึงไม่ค่อยมีเวลาในการดำเนินกิจการของพรรค การที่คณะกรรมการบริหารพรรคได้ดำเนินการธุรกรรมโดยไม่แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ จึงทำให้ผู้ถูกร้องได้รับความเสียหาย ผู้ถูกร้องมีความประสงค์ขอลอนตัวออกจากการเป็นหัวหน้าพรรครวมพลังไทย ซึ่งผู้ถูกร้องจะรีบดำเนินการต่อไป ผู้ถูกร้องจึงขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดยุบพรรครวมพลังไทย

คดีอยู่ระหว่างดำเนินการของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้มีผลใช้บังคับ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยให้ผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกาเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นรองประธานศาลรัฐธรรมนูญ แต่ให้ผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่ได้รับเลือกตามมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ คงดำรงตำแหน่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ตามบทบัญญัติของ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และมาตรา ๓๐๐ วรรคสี่ บัญญัติให้บรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไป คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๐

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบของผู้ร้องกับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยแล้ว โดยประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรครวมพลังไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๖๕ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับคดีของผู้ถูกร้อง บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบของผู้ร้อง ซึ่งคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องมิได้โต้แย้งเป็นอย่างอื่น ฟังได้เป็นยุติในเบื้องต้นว่า พรรคเกษตรกรแรงงานไทยซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนแปลงชื่อพรรคเป็นพรรครวมพลังไทย ได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันในวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๕ ปรากฏว่า พรรครวมพลังไทยได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค จำนวน ๔ สาขา เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๔๕ และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๓ แต่ไม่ได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงและสอบสวนผู้ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการสาขาพรรค เกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ปรากฏว่า ผู้ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการสาขาพรรคทุกคนต่างให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรครวมพลังไทย และไม่ได้ เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดตั้งสาขาพรรค รวมพลังไทยตามวัน เวลา และสถานที่ที่ระบุไว้ในรายงานการประชุม อีกทั้งลายมือชื่อที่ปรากฏในรายงานการประชุมล้วนไม่ใช่ลายมือชื่อของตน ประกอบกับพรรครวมพลังไทย โดยนายวรพงศ์ กลั่นสุภา หัวหน้าพรรค ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ แต่อย่างใดกับขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดยุบพรรครวมพลังไทยด้วย ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า พรรครวมพลังไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ เนื่องจากไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกพรรคตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่แต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง กรณีจึงมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรครวมพลังไทยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ปัญหาที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบ

พรรคการเมืองใด เพราะเหตุกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง มีผลใช้บังคับต่อไป หรือไม่ และจะนำมาใช้บังคับกับการยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ด้วยเหตุไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๘ บัญญัติให้บรรดาการใด ๆ ที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวเนื่องกับกรณีดังกล่าวไม่ว่าก่อนหรือหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้ถือว่าการนั้นและการกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ มาตรา ๓๖ ได้บัญญัติให้บรรดาประกาศและคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ได้ประกาศหรือสั่งในระหว่างวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘ จนถึงวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้มีผลใช้บังคับต่อไป และให้ถือว่าชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘ จึงมีผลใช้บังคับต่อไป

ส่วนปัญหาที่ว่า จะนำมาใช้บังคับกับการยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เพราะเหตุไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ หรือไม่ นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘ ข้อ ๓ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” ซึ่งจะเห็นได้ว่า กรณีที่จะอยู่ในบังคับแห่งประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ (ฉบับที่ ๒๗) ข้อ ๓ ดังกล่าวต้องเป็นกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองที่กระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เท่านั้น แต่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้บัญญัติเหตุที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองไว้ในมาตรา ๖๕ และ มาตรา ๖๖ แต่ทั้งสองมาตราจะมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ กรณีตามมาตรา ๖๕ พรรคสอง กำหนดให้ ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองได้ในกรณีที่มีเหตุใดเหตุหนึ่งตามวรรคหนึ่งดังนี้ (๑) มีเหตุต้องเลิก ตามข้อบังคับพรรค (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึง สิบห้าคน (๓) มีการยุบไปรวมกับพรรคการเมืองอื่น และ (๔) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ไม่ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ คือ ดำเนินการจัดให้มีสมาชิกและสาขาพรรคภายหลังจัดตั้งพรรคการเมืองภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน เป็นต้น ซึ่งการไม่ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ นี้มีลักษณะเป็นการไม่ดำเนินการตามที่กฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองบัญญัติไว้เท่านั้น ซึ่งแตกต่างกับเหตุของการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ สั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๖ ที่บัญญัติว่า หากพรรคการเมืองกระทำการล้มล้างการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ ในการปกครองประเทศด้วยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบ เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๕๓ ซึ่งเห็นโดยชัดแจ้งว่ามีลักษณะเข้าเหตุกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตราต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นอย่างชัดแจ้ง แต่กรณี ของผู้ถูกร้องนั้น เป็นเพียงการไม่ดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น หาใช่เป็นการกระทำการ ต้องห้ามไม่ ดังนั้น การที่พรรคผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ จึงไม่อาจนำประกาศ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ มาใช้บังคับกับกรณีนี้ ไม่ว่าจะมีการร้องขอให้ มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรครวมพลังไทยมาหรือไม่ก็ตาม

อาศัยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยมาข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรครวมพลังไทย ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง

นายธานีศ เกศวพิทักษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ